

CHARLES
DEN·TEX
DE VRIEND

HarperCollins

Voor het papieren boek is papier gebruikt dat onafhankelijk is gecertificeerd door FSC* om verantwoord bosbeheer te waarborgen.

Kijk voor meer informatie op www.harpercollins.co.uk/green.

HarperCollins is een imprint van Uitgeverij HarperCollins Holland, Amsterdam.

Copyright © 2012 Charles den Tex
Omslagontwerp: Buro Blikgoed
Omslagbeeld: © Sally Mundy / Arcangel Images
Foto auteur: © Wim van de Hulst
Zetwerk: Mat-Zet B.V., Huizen
Druk: CPI Books GmbH, Germany

ISBN 978 94 027 0794 6
ISBN 978 94 027 6040 8 (e-book)
NUR 305
Eerste druk in deze editie april 2021

Dit boek is eerder verschenen in 2012 bij uitgeverij De Geus.

HarperCollins Holland is een divisie van Harlequin Enterprises ULC.

* en ™ zijn handelsmerken die eigendom zijn van en gebruikt worden door de eigenaar van het handelsmerk en/of de licentienemer. Handelsmerken met ™ zijn geregistreerd bij het United States Patent & Trademark Office en/of in andere landen.

www.harpercollins.nl

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Het e-book is beveiligd met zichtbare en onzichtbare watermerken en mag niet worden gekopieerd en/of verspreid.

Alle in dit verhaal voorkomende personen zijn ontleend aan de fantasie van de schrijver. Elke gelijkenis met bestaande personen berust op toeval.

EMMA

Slapen deed ze overdag en korter dan ze zou willen. Twee nachten zat ze al in het hok. Af en toe kon ze even naar buiten om lucht te krijgen, maar het merendeel van de tijd bracht ze door in een kleine ruimte met een grote hoeveelheid apparatuur en twee mannen: Kris de Roode en Wim 't Man. Haar noemden ze Pop, Wijffie, Schat, Professor, Mevrouw of wat er maar in ze opkwam. Meestal noemden ze haar M, omdat ze zo heette, Emma. De bijnamen waren hun manier om de gein er een beetje in te houden, dat begreep ze wel, al was het af en toe knap vermoeiend, zo veel humor.

‘Is dat alles, Pop?’ vroeg Wim.

Ze knikte, de koptelefoon nog op haar hoofd. ‘Ik hoor niets meer.’

Wim draaide zijn stoel de andere kant op, naar Kris. ‘Zijn ze naar buiten?’

Kris keek naar een monitor die aan de wand hing. Bij hoge uitzondering hadden ze toestemming gekregen om één camera op te hangen zodat ze tenminste een beeld hadden van de mannen die naar binnen gingen en naar buiten kwamen. Het beeld was zwart-wit, niet overdreven scherp en statisch. Ze konden de camera niet bedienen. Op de monitor was de voordeur van het pand te zien. Kris schudde zijn hoofd. ‘Nog niet.’

‘Ik hoor ze op de gang’, zei Emma.

Ze wachtten. Emma met de koptelefoon op, Kris kijkend naar de monitor. Het bleef voor haar een vreemde gedachte dat zij hier zaten te luisteren naar drie mannen aan de andere kant van de muur die daar bijeenkwamen om te praten, te overleggen, afspraken te maken, te ver-

tellen wat ze hadden gedaan of niet hadden gedaan, om plannen te maken. Meestal hadden ze het over gewone dingen of ze hadden ruzie, op hun manier. Ruzie met hun vriendin, met een vriend, met hun vader, er was altijd wel iemand die iets niet goed deed. Tussendoor hadden ze het over wapens, over kogels en messen. Die nacht ging het vooral over een mislukte afspraak. Er had een geldoverdracht moeten plaatsvinden en er was niemand komen opdagen. Ergens was iets fout gegaan, zonder geld liepen ze vast. Ze wachtten op contact dat niet kwam. Daar wonden de mannen zich enorm over op. Emma moest voortdurend haar aandacht erbij houden, midden in het slapste geouwehoer konden ze opeens overschakelen naar iets belangrijks. Soms niet meer dan twee zinnen. Geld was belangrijk. Geld was altijd belangrijk, ook voor Emma, anders had ze daar niet gezeten, luisterend naar een stelletje mannen dat ze alleen kende van een beeld op de monitor en van de klank van hun stemmen. Zij begreep die klanken en vertaalde wat ze zeiden. Wim en Kris verstonden er geen woord van. Slavisch, noemden zij het. Het was Kroatisch. De taal van haar dromen. Ze tolkte, schakelde tussen woorden en gedachten in twee talen en terwijl ze van de ene taal naar de andere ging, van het ene woord naar het andere, zag ze wat voor anderen verborgen bleef. Als het goed liep, werd ze een reiziger in begrippen en op die momenten kon ze zich niets mooiers voorstellen.

Dat mooie had niets te maken met wat ze zochten. De drie mannen beraamden een aanslag, dat was zeker. Ze waren naar Nederland gehaald voor een actie, ze gingen iets groots doen, iets wat in het hele land gemerkt zou worden. Die omschrijving was letterlijk zo binnengekomen. Een aanslag die gemerkt zou worden. Eentje die telt. Zo stond het in verslagen, droog, zonder uitleg. Die informatie was goed. Hard. Betrouwbaar. De informant was

bekend. Er werd gespeculeerd, er werden lijntjes uitgezet. Dat was het begin van het onderzoek geweest en dat had al snel namen opgeleverd. SR, LK en AC. Een onbekende groep jonge mannen uit Kroatië in Amsterdam. Ze werden afgeluisterd om erachter te komen voor welke actie ze waren ingehuurd, en juist daarover had de eerste week tap weinig opgeleverd. Een aanslag kon zo veel zijn. Was het op één persoon, op een groep of op een gebouw?

Anderhalve week geleden zaten ze voor het eerst in de tapkamer en luisterden ze naar hun voorbereidingen. Vaak ging het om kleine klusjes, wie doet wat, wie maakte contact met een ander, wie haalde iets of bracht iets? Ze noemden nooit namen of adressen, daar waren ze voorzichtig mee. Behalve de naam Vlatko. Wanneer komt Vlatko? Die vraag hoorden ze keer op keer. De mannen wachtten op een vierde en tot die er was kwam er weinig concrete informatie los.

‘En we weten ook nog niet voor wie ze het doen’, had Wim gezegd. ‘Want er zit iemand achter.’

De opdrachtgever, die wilden ze hebben. De man met het geld en het plan.

‘Als je niet weet wie erachter zit, weet je niets’, zei Kris. ‘Dan kunnen we deze aanslag misschien tegenhouden, maar dan komt er geheid een volgende en weet je nog niet waar je moet zoeken.’

Emma hoorde gestommel op de trap. ‘Daar gaan ze’, zei ze.

Kris keek naar het beeldscherm schuin boven zijn hoofd. ‘En daar komen ze’, zei hij. ‘Onze jongens.’

Twee jonge mannen kwamen naar buiten, ze zagen er gewoon uit. Eind twintig, begin dertig. Spijkerbroeken, sportschoenen, T-shirts, korte leren jacks, ongeschoren, haar alle kanten op. Bijna modieus, op hun manier.

‘Twee op straat, AC en LK’, zei Wim in een microfoon. Hij luisterde naar een antwoord dat alleen hij kon horen.

‘Nog een binnen, sr.’ Hij leunde achterover. Het werk van de unit Tollensstraat zat er nog niet op. Op het scherm was te zien hoe de mannen het beeld uit liepen. Kris rekte zich uit en schoof zijn stoel naar achteren, voor zover dat kon. ‘Hoor jij hem nog?’ vroeg hij aan Emma.

Ze duwde haar koptelefoon tegen haar oren en hoorde iets wat ze onmiddellijk herkende, ze had het de afgelopen weken regelmatig gehoord: het geluid van iemand die aan een laptop werkt, het klikken van de toetsen en het schuiven en klikken van de muis. Ze stak haar hand omhoog om aan te geven dat de anderen stil moesten zijn. Met haar ogen dicht luisterde ze naar de bewegingen. Ze stelde zich de etage voor, de plattegrond die achter haar aan de muur hing, kende ze uit haar hoofd. Eén wand van de kamer waarin ze zat, hing vol met foto’s van de verdieping ernaast. De voorkamer aan de straatkant met een deur naar de gang en een deur naar de achterkamer. De achterkamer aan de tuinkant. Kleiner dan de voorkamer. De keuken, naast de achterkamer, ook aan de tuinkant. Balkon langs de keuken en de achterkamer. Douche met wc op de gang. Deur naar het trappenhuis. Er hing één microfoontje in de voorkamer, een in de achterkamer en een in de keuken. Achter haar gesloten oogleden stelde ze zich de ruimtes voor waar ze nog nooit was geweest. Ze wist waar de tafel stond en waar de bank, de twee losse stoelen, het boekenkastje, de televisie. De deuren van de voorkamer stonden bijna altijd open, daardoor kon ze door de hele verdieping luisteren. De geluiden uit de gang waren zachter, verder weg. Ze hoorde de afstanden en de diepte, ze hoorde waar geluiden weerkaatsten en waar ze verdwenen, alsof ze oplostten in de muren.

‘Hij is bezig met zijn computer’, zei ze.

‘E-mailen, natuurlijk’, zei Kris. Hij schakelde naar de centrale. ‘Berichten via de laptop. Houden jullie dat in de gaten?’ Het was een routinevraag, veel hoop op resul-

taat hadden ze niet. De drie mannen hadden contact met anderen, onbekenden. Ze werkten via omgeleide e-mail-routes en virtuele servers waardoor het moeilijk was de contacten te traceren. Af en toe zat een van de mannen te gamen, zo'n oorlogsspel op internet waaraan een heleboel mensen tegelijk konden meedoen. Het bleven gewoon jongens.

Ruim een week tappen had niet één bruikbare link opgeleverd. Wat de mannen ook van plan waren, ze hielden het goed verborgen en dat bevestigde hun vermoeden dat ze met een serieuze zaak van doen hadden. Emma concentreerde zich, probeerde al het andere om zich heen buiten te sluiten, totdat ze alleen nog de geluiden hoorde die via de koptelefoon binnenkwamen.

Stilte.

Ze hoorde niets meer. Ze probeerde door de apparatuur heen te reiken naar die achterkamer, waar de tafel stond met stoelen eromheen. Ze rekte haar gehoor tot het als lange voelspriet door de ruimte tastte. De laptop piepte en pingde en daarna hoorden ze het geluid van een telefoon die overging.

'Skype', zei ze. 'Hij is aan het skypen.' Ze had het nog niet gezegd of het geluid viel weg. 'Volgens mij heeft hij een headset ingeplugd.'

'Dan kunnen we alleen zijn kant van het gesprek horen. Opgelet!' zei Kris.

Emma luisterde en luisterde, alsof ze langzaam dieper wegzonk in de verbinding tussen de twee verdiepingen. In de voegen van de muren, daar zat ze.

SR: Hallo. Eindelijk. Shit, waar was je?

.....

SR: Nee, ik ben alleen.

.....

SR: Niets. Hij was er niet. Wij wel. We hebben ge-

wacht ... zeker een uur ... zeker, maar niemand.
Weet jij iets?

.....

SR: Nee. Oké. Kun jij contact maken?

.....

SR: Dit is niet goed.

.....

SR: Geen probleem. Alles ligt op zijn plaats. Bijna alles.

.....

SR: Verspreid. Niks thuis ... Dat zou mooi zijn, ja. Als mijn moeder met een pistool door de flat loopt. Zie je het voor je?

.....

SR: Het meeste ligt bij de garage. Achter.

.....

SR: Nee, natuurlijk niet. Stom!

.....

SR: Nog niks. Dat zeg ik! Wanneer kom je?

.....

SR: Snel, oké? Moet ik bellen? Dat kan ook. Heb je een nummer?

... [geluid van een pen] ...

SR: Oké, ik heb het.

Ze hoorden hoe SR zijn laptop dichtklapte en door de gang naar de trap liep. Even later verscheen hij op de monitor. Bij de voordeur op de stoep, laptop onder zijn arm.

‘Drie op straat’, zei Kris. Hij kon zich nauwelijks meer inhouden, was geagiteerd, opgewonden. ‘Terugluisteren. Dat laatste gesprek.’

Wim schakelde op het bedieningspaneel en zocht in de digitale opname van de geluiden naar het juiste fragment.

‘Komt-ie.’

‘Nog even, professor, ik wil dat je die laatste vertaling controleert, dat je echt zeker bent van ieder woord.’

Wim liet de opname lopen en ze luisterden nog een paar keer naar het eenzijdige gesprek. Emma vertaalde weer.

Hij was er niet. Wij wel. We hebben gewacht ... zeker een uur ... zeker, maar niemand. Weet jij iets?

Hij deed verslag van de mislukte afspraak.

Alles ligt op zijn plaats. Bijna alles.

‘Bijna alles’, zei Wim. ‘Wat is dat? Waar heeft hij het over?’
‘Wapens’, zei Kris.

‘Dat zegt hij niet.’ Wim draaide zich naar Emma. ‘Zegt hij dat?’

“Als mijn moeder met een pistool door de flat loopt”, dat zegt hij.’

‘Precies. Verder.’ Hij maakte een ongeduldige beweging met zijn hand.

Het meeste ligt bij de garage. Achter.

‘Daar! Dat! Ze hebben het over een garage. Zitten we hier op te letten of wat? Kennen wij die garage? Waar is dat ding? Hij is daar geweest. Waarom weten we dat niet? Waarom heeft het observatieteam dat niet gemeld? Waarom ...’ Opeens hield hij op alsof hij het antwoord op zijn eigen vraag niet wilde horen. ‘Om te beginnen komt er een vierde man bij, ene Vlatko, van wie we niets weten, van wie we geen nummer hebben, niets. En ten tweede is er een locatie waar zij heen gaan en die wij niet kennen.’ Hij vloekte. ‘Wat zitten we hier eigenlijk te doen?’

Kris en Wim kwamen in actie, de garage moest worden gevonden: locatie, eigendom, toegang, alles wat ze erover te weten konden komen.

Met de koptelefoon nog op haar hoofd keek ze naar de twee mannen. Hun dwingende energie leek uit de kleine ruimte te barsten. Wim trok zich terug in een hoek van de kamer en draaide zijn rug naar hen toe, hij bediende twee mobiele telefoons.

‘Ga jij maar naar huis. Hier gebeurt niets meer.’ Alle opnames zouden nog uitgebreid worden teruggeluisterd, geanalyseerd, versterkt en uit elkaar gehaald. Ze hadden een lange ononderbroken afluistersessie achter de rug. Ze waren gaar, alle drie. Emma schakelde haar deel van de apparatuur uit en stond op.

‘Als er wat is, roepen we je wel’, zei Kris.

Ze deed de deur achter zich dicht en wachtte tot alle geluid was weggestorven. Wim en Kris waren voorlopig nog niet klaar. De onbekende garage was een tegenslag, ze hadden iets gemist, maar het was ook een opening. Ze wisten nu dat er nog een andere plek was waar de jongens bijeenkwamen. Die plek hadden ze allang moeten kennen, die had ook onder observatie moeten staan. Kris zou het liefst met een paar man speciale eenheid het huis binnengaan om te kijken of er iets te vinden was. Ze kende hem, veel lawaai en misbaar waar je niet op in moest gaan. Zijn boosheid was vaak om zijn eigen fouten, alhoewel dat deze keer duidelijk niet zo was. Niemand wist iets van die garage en dat lag niet aan hen.

Door een korte gang kwam ze bij de trap. Twee verdiepingen lager liep ze om de trap heen en ging door de achterdeur naar buiten, stak het kleine plaatsje over en liep door een poort naar de zijstraat. Niemand lette op haar, een blonde vrouw van zevenentwintig jaar, halflang haar, spijkerbroek, jasje, gympen. Afgestudeerd in Slavische talen, gespecialiseerd in Servisch en Kroatisch. Al tijdens het tweede jaar van haar studie werkte ze als vertaalster. Kleine klusjes. Ze kende de taal en ze wist een beetje hoe

het daar was. Ze was er geweest, in Kroatië, voor haar studie en op vakantie. Haar eerste liefde had ze daar ontmoet en haar laatste, Matej. Na de oorlog tussen Servië en de NAVO kwam ze er voor het eerst, acht jaar geleden. Ook al was Kroatië formeel geen partij in die oorlog, ze werd er ontvangen als een heldin, de Nederlandse vrouw die had gekozen voor hun taal. Zij koos hun taal en dus koos ze ook hun kant, zo zagen ze dat daar. Alsof ze persoonlijk had meegevochten voor de onafhankelijkheid die al meer dan tien jaar daarvoor was uitgeroepen. Naar haar werkelijke motivatie wilde niemand luisteren, in die tijd was elke keuze een politieke keuze. Terwijl Milošević zijn laatste verkiezingen verloor, vierde zij feesten zoals ze in Amsterdam nooit had meegemaakt, en langzaam begon ze te geloven dat haar vrienden in Kroatië gelijk hadden: het was onmogelijk gedeeltelijk voor dat land te kiezen, je koos voor alles, de hele zoi, want dat was het daar soms wel.

In het begin was het tapwerk vooral onwennig. Ze luisterde gesprekken af en vertaalde simultaan. Het was spioneren, clandestien meeluisteren, ze was een voyeur van geluid. Toen ze de eerste keer in een tapkamer had gezeten en de stemmen in haar koptelefoon had gehoord, had ze zich opgelaten gevoeld, en opgewonden, want afluisteren was onverwacht spannend. Het beantwoordde aan een gevoel waarvan ze niet wist dat ze het had. Binnen een week was ze gewend en voelde ze zich verrassend goed op haar plaats. Het kleine team in de kleine ruimte bood haar een zekerheid die ze nog nooit had gehad. Ze werd op haar werk beoordeeld. Dit was inmiddels haar derde tapklus en Kris en Wim twijfelden niet aan haar, hoe puberaal ze soms ook konden doen.

In de tapkamer was alle aandacht gericht op het vinden van de informatie die ze nodig hadden. De ene keer was dat makkelijker dan de andere, bij deze mannen ging

het moeizaam. Het was zuigen en trekken, elk woord drie keer omdraaien om er zeker van te zijn dat ze niets had gemist. En nu bleken ze nog een ander adres te hebben. Kris was woedend. Wim ook. Terecht. Ergens zou het gaan donderen.

Het afluisteren was ook een manier om zich te kunnen afzonderen, zodra ze aan het werk ging, zette ze haar mobiele telefoon uit. Ze wilde niet dat haar moeder, haar vader of vriendinnen haar konden bereiken als ze in het hok zat. Ook Matej niet, haar vriend. Die was zelf nauwelijks bereikbaar, dus die zat er niet mee. Haar vriendinnen hadden wel geprotesteerd, toch kon het niet anders. Ze kon niet worden gebeld terwijl ze aan het tolken was. Haar werk was geheim, hoe minder mensen ervan wisten hoe beter.

De rust van het geheime werk was een openbaring, geen gesprekjes, geen sms'jes, geen e-mailtjes, geen opgejaagd contact. Steeds vaker liet ze haar telefoon na afloop van een sessie nog urenlang uitstaan. Alleen haar moeder klaagde erover, die wilde kletsen als het háár uitkwam. Zo noemde zij dat. Het kwam er meestal op neer dat Emma luisterde naar de verhalen die haar moeder vertelde over zichzelf en over de man die ze de deur uit had gezet, Emma's vader.

'Waarom ben je er nooit als ik bel? Ik bel toch een mobiel nummer?' vroeg ze dan.

'Omdat hij vaak uitstaat.'

'Waarom heb je dan zo'n ding? Als je vader belt, neem je zeker wel op?'

'Nee, mam, ook niet.'

'Want ik heb hem er nooit over gehoord, dat hij jou niet te pakken krijgt.'

Niet-aflatende competitie tussen die twee, niet om haar, maar over haar heen. Zij wilde er niet tussen zitten en ze wilde het zo min mogelijk horen. Het was haar com-

petitie niet. Soms moest ze haar eigen leven beschermen tegen de strijd van haar ouders, al noemden zij dat zelf heel anders.

Eind van de ochtend, hartje zomer, oordopjes van haar iPod in haar oren. Ze schoof met haar duim door het menuutje tot ze gevonden had wat ze zocht en even later scheurde vioolmuziek de stad aan flarden. Niets was bestand tegen de brute melodie van Bartók, die elk klein gevoel resoluut naar de prullenbak verwees. Groot, het leven was groot, dat hoorde ze graag.

Ze pakte een tram, twee haltes naar het centrum waar ze naar de winkels wilde, stapte uit op de Westermarkt en liep langs een gracht die een trage bocht maakte, naar De 9 Straatjes. Zonlicht glinsterde in het water. Bomen langs de kade, overal auto's en fietsen, drukte, mensen op straat. Gedachten en vragen schoven door haar geheugen. Had ze wel alles gehoord? Had ze alles wat ze had gehoord echt vertaald? Zat er tussen alle serieuze en halfgare gesprekken niet toch een verwijzing naar een adres of naar de man die ze nog zochten? Even lette ze niet op waar ze liep en stootte tegen iemands schouder. Het was een man die haar probeerde te ontwijken, door haar zwalkende pas raakten ze elkaar toch, vrij hard nog. Ze wankelde.

'Sorry', zei de man. Hij pakte haar schouder en hield haar overeind. 'Gaat het?'

Ze lachte. 'Mijn schuld', zei ze. 'Ik loop te dromen.'